

'Peers for parents'

SENG oudergroepen bieden *empowerment*

Als het gaat om (hoog)begaafdheid ontstaat al snel de neiging om in gesprek te gaan over onderwijsontwikkeling. Volgens SENG (Supporting the Emotional Needs of the Gifted) is het mogelijk om een solide basis te leggen bij de ouders. Eén die de aarding van het (hoog)begaafde kind in het schoolsysteem ten goede komt. 'Vanuit vertrouwen, openheid en verbinding kunnen ouders hun kind leren zichzelf te zijn.'

'De intensiteit en complexiteit die bij begaafdheid hoort, wordt vaak niet begrepen', vindt Desiree Houkema, psycholoog, leerplanontwikkelaar bij het SLO en SMPG Facilitator. In de zoektocht naar het beter begrijpen van haar zoon, keek Houkema in eerste instantie naar de problemen die ontstonden in de interactie met school en omgeving.

'Mijn oudste (inmiddels 19) had vroeger veel moeite in de afstemming met zijn omgeving. We hadden hierover lange en filosofische gesprekken', vertelt Houkema. 'Dat gebeurde meestal als hij naar bed ging. Dan ging ik naast hem liggen en reflecteerden we samen op de dag. Toen hij een jaar of 12 was, vertelde hij dat hij niet wist hoe zich te gedragen. "Als ik me aanpas aan mijn omgeving kan ik mezelf niet zijn. En als ik mezelf ben, word ik niet geaccepteerd", zo legde hij het uit.'

Veel puzzelstukjes met betrekking tot haar zoon vielen op hun plaats toen Houkema zich verdiepte in (hoog)

begaafdheid. Het leidde er uiteindelijk toe dat zij in 2005 de ECHA-opleiding volgde [opleiding tot *Specialist in Gifted Education*; red.]. Houkema startte haar eigen praktijk (Hoog)begaafdheid In-Zicht, voor advies, begeleiding en coaching. 'In het begin ben ik heel erg bezig geweest met alles in het aanbod op school dat anders zou moeten', vertelt Houkema. 'Gaandeweg werd duidelijk dat vooral *peercontact* belangrijk is voor de spiegeling met gelijkgestemden voor een gezonde identiteitsontwikkeling.' Houkema zette in samenwerking met Annet Atsma verrijkingsklassen op in de Noordoostpolder. "Pionieren in de polder", noemden we dat.'

AFSTEMMEN VS. STRIJD

De houding van haar zoon stemde Houkema tot nadenken: 'Als ik terugkijk, was ik zelf als kind heel aangepast. Mijn zoon heeft altijd geworsteld om zijn eigenheid tot uiting te laten komen. In sommige situaties was dat niet altijd even handig. Maar ik kon het zo waarderen dat hij daarnaar op zoek was.'

Emotionele intensiteit, een hoger bewustzijn: het zijn kenmerken van begaafdheid, meent Houkema. 'Het maakt dat afstemmen in veel contexten net even anders gaat. Tijdens de gesprekken met mijn zoon bedachten we samen: wat voor keuzes heb je daar dan in? Het is constructiever om uit te vinden hoe af te stemmen, dan de strijd aan te gaan om een ander - of het onderwijs/de maatschappij - te veranderen.'

'Als ik me aanpas aan mijn omgeving kan ik mezelf niet zijn. En als ik mezelf ben, word ik niet geaccepteerd'

Desiree Houkema

Er zijn veel initiatieven op het gebied van begaafde kinderen. Veel hiervan hebben met onderwijs te maken: verrijking, verbreding, speciale klassen en zelfs speciale (afdelingen binnen) scholen voor begaafde kinderen. Hoewel het investeren daarin nuttig is, verschoof voor Houkema de aandacht steeds meer naar de sociale en emotionele behoeften van begaafde kinderen en de belangrijke rol die ouders daarin kunnen spelen.

‘School is niet perse de oorzaak van begaafdheidsproblematiek; het is de weerspiegeling van waar je in de maatschappij tegenaan loopt. Ik heb altijd gezocht naar: waar heb je invloed op? Verander ik mijn omgeving of de dingen binnen mijn omgeving waar ik invloed op heb? Er blijft een stuk dat je niet kunt veranderen, waarmee je om moet leren gaan. Dat hoort bij het leven.’

Houkema concludeert: ‘Er zijn veel mogelijkheden om af te stemmen, verbinding te maken. Daar hoort een stevige emotionele basis bij, iemand die jou begrijpt. Mijn oudste vond dat op sportgebied, in de omgang met gelijkgestemden en in zijn thuisbasis.’

In haar ontmoeting met de Amerikaanse psycholoog James T. Webb in 2015 vond Houkema hierin bevestiging. Webb zei: ‘*Children can overcome bad teaching*’. Maar de ondersteuning van de ouders blijft altijd belangrijk. Als die basis goed is, en je kunt naast je kinderen staan, dan kunnen ze veel aan.’

Het is de reden dat Webb zelf het liefst met ouders werkt. Hij benadrukt bovendien het belang van *peercontact*, zowel voor kinderen als voor ouders zelf.

Webbs aanpak en uitstraling maakten indruk op Houkema. ‘Hij was heel erg bezig met welbevinden,

connectie, aanraking,’ vertelt Houkema. ‘En hij vertelde met heel veel rust en levenswijsheid’.

SENG

Naar aanleiding van hun ontmoeting stuurde Webb Houkema vier boeken toe over de SENG Model Parent Groups (zie kader). ‘Hij hoopte dat ik daar iets mee ging doen’, lacht Houkema. En zo gebeurde het. Met Albert Kaput en Chantal Woltring vertrok Houkema naar Williamsburg (VS). Samen volgden zij daar de SMPG Facilitator Training en bezochten de SENG Conferentie. Houkema genoot van ‘de warmte’ van de aanwezigen, zowel ouders als begaafdheidsspecialisten, allemaal ‘ondersteunend aan de emotionele begeleiding van begaafden’.

Thuisgekomen wisten ze alledrie: hier moeten we meer mee doen. Als SENG-contactpersoon Femke Hovinga in april 2017 een conferentie met James Webb in Nederland organiseert, zien de drie een kans. Ze maken afspraken met SENG om de training in Nederland te mogen geven. ‘Complementair aan wat er al is’, hecht Houkema eraan te benadrukken, en ‘geïnspireerd door de waarden en missie van SENG en de rol van ouders’ (zie kader).

Ze illustreert hun persoonlijke betrokkenheid door te vertellen hoe Albert (Kaput) zijn eerste ontmoeting in 1994 met Webb ervaarde: ‘Die man heeft hem zo geïnspireerd, dat gevoel is nooit meer weggegaan.’ Ze nemen niet zomaar een concept over, wil Houkema maar zeggen. ‘Het is een visie. De waarden die we

WAT IS SENG?

SENG staat voor *Supporting the Emotional Needs of the Gifted*. In 1981 richtte de Amerikaanse psycholoog James T. Webb de stichting op naar aanleiding van de zelfmoord van een 17-jarige begaafde jongen in Michigan (VS). Naar aanleiding hiervan benaderden de ouders Webb met de vraag waar er gezinsondersteuning geboden werd met aandacht voor de sociale en emotionele behoeften

van begaafde jongeren. Sindsdien zet SENG zich in om families en gemeenschappen te versterken in de ondersteuning van begaafde en getalenteerde individuen om hen te helpen hun doelen te bereiken. Dit betreft zowel doelen op intellectueel gebied als op fysiek, emotioneel, sociaal en spiritueel gebied. De SENG Model Parent Groups (SMPG) vormen hierbij een belangrijk middel.

ECHA-specialisten Desirée Houkema, Albert Kaput en Chantal Woltring volgden vorig jaar de SMPG facilitator training tijdens de SENG conferentie in Amerika. Zij besloten deze ook naar Nederland te halen. In samenwerking met Femke Hovinga, contactpersoon voor SENG in Nederland, organiseerden zij op 14 en 15 april jl. een SMPG training. Met Webb als (co-)trainer leidden zij 24 nieuwe facilitators van oudergroepen op.

In Arnhem begeleiden Houkema en Kaput ondertussen de eerste gespreksgroepen van ouders. Deze ervaren hoe zij vanuit hun eigen kracht hun begaafde kind emotioneel kunnen begeleiden. In 10 thema-avonden komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod: Kenmerken van begaafde kinderen, Communicatie als sleutel tot relaties, Motivatie en Intensiteit, perfectionisme en stress. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het boek 'De begeleiding van hoogbegaafde kinderen' van James T. Webb.

Samen met de nieuwe SMPG facilitators vormen Houkema, Kaput en Woltring het netwerk SMPG Webb.

Kijk voor meer informatie op: www.smpg-webb.nl.

Of lees: *De begeleiding van hoogbegaafde kinderen*. J.T. Webb, E.R. Amend, J.L. Gore en A.R. de Vries. Koninklijke Van Gorcum, Assen (2013).

daaruit meenemen, zijn rijk en betekenisvol'. Houkema wil niets afdoen aan alle goede initiatieven die er al zijn: 'Er zijn veel goede oudercursussen, veel initiatieven en ouderverenigingen'. Ze zegt wel: 'Wij willen daar graag iets waardevols aan toevoegen'.

Het bijzondere aan de oudergespreksgroepen is dat de ouders ondersteund worden in het vinden van hun eigen, persoonlijke manier om hun kinderen emotioneel te ondersteunen, vindt Houkema. 'We leren de ouders geen manier aan, maar bieden *empowerment*, zodat ze vanuit hun eigen kracht naast hun kind kunnen staan. Vanuit vertrouwen, openheid en verbinding leren zij hun kind zichzelf te zijn.

Dat de ouders zich kunnen spiegelen aan andere ouders, helpt hierbij: 'Niet alleen begaafde kinderen moeten zich kunnen spiegelen. Ook ouders hebben dat nodig. De gespreksgroepen vormen als het ware *Peers4Parents*. Ouders vinden herkenning, erkenning, bevestiging en ontwikkelen daarnaast hun eigen zelfbewustzijn.'

'Emotionele intensiteit, een hoger bewustzijn; het zijn kenmerken van begaafdheid'

In tien thema-avonden worden diverse onderwerpen besproken. Aan bod komen onder meer de kenmerken van begaafde kinderen, communiceren als sleutel tot relaties, motivatie, (onder)presteren, broers en zussen, discipline en zelfmanagement.

Alle thema's zijn zo opgezet dat ze behalve kennis en inzicht te geven, ook gebruik maken van het spiegelen aan anderen en aan je eigen ervaringen. 'Op die manier blijft het niet generiek, maar wordt het persoonlijk', vertelt Houkema. 'Je gaat een proces met elkaar aan, gedurende zo'n drie maanden. Dat is best een investering.' Het is van waarde, vindt Houkema: 'Je bent samen 'onderweg'. Gaandeweg ontdek je hoe je de aangereikte kennis, inzichten en tips kunt toepassen in je eigen situatie.

Houkema geeft een voorbeeld: 'Onlangs op een kennismakingsavond met ouders, kwam naar voren hoe sterk de intensiteit en frustraties kunnen zijn, vooral als de kinderen nog jong zijn. De ouders ontdekten ter plekke dat zij dit ook bij zichzelf herkenden, uit eigen ervaringen. Ineens was het niet meer zo gek dat de kinderen zich zo nu en dan zo voelden. En ook niet dat het tijd kost om hierin je eigen weg te vinden en ermee te leren omgaan.'

'Deelnemen aan de oudergroepen vormt een investering in de relatie met je kind, jezelf en je partner', meent ze. 'Een neveneffect is dat je ook anders gaat kijken naar het onbegrip dat je kunt ervaren in je omgeving, bijvoorbeeld op school of in de interactie met anderen.

Met meer inzicht in je kind (en jezelf) ontstaat een 'hoger bewust-zijn', waarmee je zelfbewust kunt afstemmen met je omgeving.'

CERN STUDENT LECTURES

Ben je niet vies van een flinke dosis wis- en natuurkunde en benieuwd naar antimaterie en de deeltjesversneller van CERN? Dan is het leuk om eens te kijken naar de studentenlezingen die CERN via een podcast beschikbaar heeft gemaakt voor het grote publiek. Het is wel belangrijk dat je al wat kennis van (deeltjes)fysica hebt en het Engels goed beheerst, anders zijn de lezingen onbegrijpelijk. De lezingen en ander materiaal van CERN is gratis beschikbaar via iTunes.

STERRENKUNDE OLYMPIADE 2017

Veel scholieren kennen de wiskunde, scheikunde of biologieolympiade van school. Maar wist je dat er ook de wiskunde-, scheikunde- of een Sterrenkunde Olympiade is? Deze wordt georganiseerd door de Rijksuniversiteit Groningen en is bedoeld voor leerlingen in de bovenbouw van havo of vwo. Meedoen hoeft niet via school, dat kan gewoon via de website www.sterrenkundeolympiade.nl. Tot en met 15 mei kun je je aanmelden door je antwoorden op de opgaven van de voorronde die daar te vinden zijn in te sturen. Uiterlijk 1 juni hoor je of je door bent naar de finale en de bijbehorende masterclass. Ter voorbereiding vast een hersenkraker uit de meerkeuzeopgaven: hoe kan het dat je om middernacht de planeet Venus recht boven je hoofd ziet?

APP: LOVE YOU TO BITS

Love You To Bits is een enorm schattig én leuk spelletje. Je speelt beginnende ruimte reiziger Kosmo die na een soort explosie het hele universum door moet op zoek naar de verdwenen stukjes van zijn vriendinnetje Nova. Op elke planeet kan Kosmo een ander onderdeel van Nova vinden, maar daar moet natuurlijk wel het een en ander voor gebeuren. Het spel houdt het midden tussen puzzel en avontuur en zal een breed publiek aanspreken. De planeten (levels) zijn totaal van elkaar verschillend, waardoor je steeds weer een nieuwe wereld kunt ontdekken en een nieuwe puzzel moet oplossen. Aanrader! De app kost €3,99 voor iOS. In de lente van 2017 wordt het spel ook beschikbaar voor Android, PC en Mac.

IMAGINE SCHOLIERENCOMPETITIE

Imagine organiseert jaarlijks een scholierencompetitie, met als doel een link te leggen tussen wetenschappelijk onderzoek, onderwijs en ontwikkelings-samenwerking. Leerlingen die in het komend schooljaar hun profielwerkstuk gaan schrijven kunnen meedoen in een groepje van 2-4 leerlingen. Je schrijft je in op een project en wordt vervolgens aan een wetenschapper gekoppeld. Andere onderdelen van de competitie zijn een practicum en een workshop duurzaam ondernemen. Dat is belangrijk omdat het doel uiteindelijk een businessplan is, waarin duidelijk wordt gemaakt hoe het project een bijdrage kan leveren in een ontwikkelingsland. De inschrijfperiode was op het moment van schrijven nog niet bekend, maar viel in het verleden meestal in juni. De winnaars van de competitie krijgen een reis naar een ontwikkelingsland.

KNAPPE WATERHOOFDEN

Knappe Waterhoofden is een wedstrijd voor jongeren tussen de 15 en 18 jaar en draait om het beste idee over waterinnovatie. Bedenk bijvoorbeeld een manier om zout water makkelijk zoet te maken. Er zijn verschillende manieren om deel te nemen. Als je een goed idee hebt dat met water te maken heeft, kun je dat onder begeleiding van een waterprofessional gaan uitwerken. Of misschien heb je al een (profiel)werkstuk over een watergerelateerd onderwerp geschreven en kun je dat gebruiken om mee te doen. Aanmelden kan tot 12 mei, waarna op 2 juni een pitchtraining volgt die je voorbereidt op de finale een week later. Het winnende team vertegenwoordigt Nederland tijdens de World Water Week in Zweden, waar het kans maakt op de Stockholm Junior Water Prize en \$15000.